

Ervaringsdeskundige Magda Jacobs vraagt in nieuw boek aandacht voor beelddenkers in onderwijs

‘Dit is geen leerstoornis, maar gewoon een andere manier van denken’

Denkt u bij het horen van het woord ‘koe’ meteen aan het bijbehorende dier of ziet u eerst, al is het maar in een flits, de letters k-o-e? In dat laatste geval bent u een begrippendenker, in het eerste bestaat de kans dat u een beelddenker bent. Een fenomeen waar het Vlaamse onderwijs geen aandacht aan besteedt. Onterecht, vindt Magda Jacobs, die er een boek over schreef.

DOOR KIM HERBOTS

BORGERHOUT • Het zijn de kinderen die in de klas vaak als afwezig bestempeld worden. De dromers die soms verward overkomen en van de hak op de tak springen, maar vaak wel erg creatief zijn. Beelddenken is geen leerstoornis, maar een manier van denken waarbij de rechterhersenhelft domineert.

“Vraag aan een beelddenker hoe het feestje van gisteravond was en hij ziet dat hele gebeuren voor zich. Alleen niet in chronologische volgorde. Beelden komen daarenboven sneller dan woorden – 32 beelden per seconde, tegenover vier woorden in dezelfde tijdsperiode – waardoor een beelddenker heel snel volledige scènes in zijn hoofd heeft. Omdat hij weet dat zijn gesprekspartner een antwoord verwacht, begint hij dan maar iets te vertellen, maar dat is vaak chaotisch.”

Magda Jacobs ontwerpt al 25 jaar educatieve spelletjes en is al haar hele leven lang beelddenker. Al heeft het lang geduurd voor

ze daar achterkwam. “Ik wist wel dat ik een andere manier van denken heb dan bijvoorbeeld mijn vader”, zegt ze. “Soms vertelde hij over iets waar we samen naartoe geweest waren en dan was dat voor mij zo onherkenbaar. Precies alsof ik het nooit had meegemaakt.”

Abstraheren is moeilijk voor een beelddenker. “Als ik en mijn vader ergens naartoe rijden, zeg ik dat hij linksaf moet aan ‘dat blauwe huis met de drie bomen’. Hij weet zelfs niet dat er daar een blauw huis is. Hij werkt met straatnamen en ‘tweede links’ of ‘derde rechts’. Ik ken geen enkele straatnaam, behalve die van de straat waarin ik woon.”

De definitie is al een eeuwig oud, maar in het Vlaamse onderwijssysteem krijgen beelddenkers, in tegenstelling tot in Nederland of de VS, voorlopig geen voet aan de grond. Al is er hoop op verandering. Jacobs wordt inmiddels al hier en daar uitgenodigd om te spreken voor leraren in opleiding en ook het Centrum Ervaringgericht Onderwijs van de KU Leuven toont interesse. Zelf omschrijft ze zich als een “signaleerder van

FOTO NICK HANNES

MAGDA JACOBS:

Als er in een vraagstuk sprake is van een mand met tien appels en er staat er een afgebeeld met drie appels, dan is dat voor een beelddenker erg verwarrend

beelddenkers”. “Sommige ouders die ervaren dat hun kind moeite heeft op school komen via het internet bij mij terecht. Ik ga dan na of het kind een beelddenker is en begeleid het eventueel.”

Begeleiden, niet behandelen. “Nee, alsje-

blief zeg. Deze kinderen moeten niet in therapie. Het is het systeem dat anders moet. Vaak worden er heel snel etiketten op beelddenkers geplakt. Ze zullen wel dyslectisch of autistisch zijn. Nee, de werking van hun hersenen is gewoon anders. Dat ze het op school vaak niet zo goed doen, hoewel ze hun best doen en ook wel snappen wat de leraar bedoelt, maakt wel dat ze soms leerproblemen krijgen en last hebben van faalangst.”

De enige cijfers die er zijn, uit Canada, doen vermoeden dat het geen marginaal fenomeen is. Volgens de studie zou 34 procent van de bevolking een beelddenker zijn. Een groot deel daarvan heeft geen enkele moeite om zich aan het heersende begrippendenken aan te passen. “Het bestaat in alle gradaties”, zegt Jacobs. “Als een beelddenker begrijpt dat hij de beelden in zijn hoofd niet zomaar kan doorgeven aan anderen, maar daarvoor woorden moet gebruiken, is dat al een hele stap.”

Maar mochten de leermethodes enigszins afgestemd worden op beelddenkers, dan zou het een ander toch makkelijker verlopen. “Illustraties zijn prachtig, maar ze moeten wel juist zijn. Als er in een vraagstuk sprake is van een mand met tien appels en er staat er een afgebeeld met drie appels, dan is dat voor een beelddenker ontzettend verwarrend. Idem met de manier waarop kinderen leren lezen en schrijven. ‘Boom’ opsplitsen in ‘b-o-o-m’ zegt die kinderen niks. Zij zien meteen het geheel. Een gedifferentieerde aanpak is nodig.”

Ook examenvragen die eerst de context schetsen en dan pas tot de essentie komen zijn geen pretje. Beelddenkers zitten na een paar woorden helemaal in een eigen wereld. Geschiedenis, met haar data en chronologie, is vaak een ramp. “Ik zie die

Bent u een beelddenker?

Hoewel een diagnose stellen een omslachtig proces is, zijn er enkele dingen die kunnen wijzen op beelddenken.

- Als kind erg goed kunnen puzzelen.
- Leren praten gebeurt vaak laat. Articulatie kost moeite. Ze hanteren soms een eigen taalgebruik of ze doen er lang over om het juiste woord bij het beeld te vinden.
- Een goed ruimtelijk inzicht.
- Anticiperend lezen. Een beelddenker snapt snel een tekst, maar leest vaak niet precies wat er staat.
- Taal letterlijk nemen.
- Langs iemand heen kijken tijdens een gesprek. Afwezig lijken.
- Moeite met chronologie, met op tijd komen ook. Volgorde en oorzaak-gevolg zijn moeilijk te vatten. Vaak gaat leren klokkezen moeizaam.
- Associatief denken, sterk probleemoplossend vermogen.
- Gevoelig, empathisch zijn. Een grote fantasie hebben.
- Moeite hebben met het onthouden van feiten. Slecht zijn in dingen uit het hoofd leren.
- Regels zijn belemmerend, ook spellingregels. Vaak een moeilijk leesbaar handschrift.

slagvelden wel voor me, maar wanneer de Guldensporenslag was, moet je mij tot op de dag van vandaag niet vragen.”

In het rijk der beelden ben ik koning, Magda Jacobs. Meer info op www.beelddenken.be.